

HACETTEPE TIP FAKÜLTESİ ÜROLOJİ ANABİLİM DALI ÜROONKOLOJİ ÜNİTESİ ÖYKÜSÜ Dr. Haluk Özen

Hacettepe Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim dalı 1962 yılında kurulduğundan bu yana Prof. Dr. Doğan Remzi önderliğinde üroonkoloji öncelikli bir bölüm olarak çalışmakta idi. Bu dönemde Prof. Dr. Doğan Remzi ve Sezer Kendi'nin Wilms tümörleri için uyguladıkları radikal nefrektomilerden, Prof. Dr. Fevzi Çakmak'ın sistektomi ve ileal konduit uygulamalarından, Prof. Dr. Mehmet Bakkaçoğlu'nun retroperitoneal lenf nodu diseksiyon serilerinden ve Prof. Dr. İlhan Erkan'ın Fransa'daki çalışmalarından sonra Hacettepe'deki ilk üreterosigmoidostomi ameliyatlarından söz etmeden Hacettepe'deki üroonkoloji öyküsünü tamamlamak olası değildir. Ancak bu dönemde asistan olarak ben Cerrahpaşa Tıp Fakültesindeki bize göre çok daha yoğun olarak uygulanan üreterosigmoidostomi serilerinden haberdar idim. O günün koşullarında dünyada ve özellikle ülkemizde göreceli olarak seyrek biçimde uygulanan bu komplike işlemler arasında testis tümörleri için uygulanan retroperitoneal lenf nodu diseksiyonları Hacettepe için bir ayrıcalık idi. Belki de bugün Hacettepe'nin testis tümörlerindeki yoğun deneyimi o günün zor koşullarında özveri ile yapılan bu işlemlerin mirası olarak değerlendirilmelidir.

1978 yılından sonra Dr. Atif Akdaş'ın İngiltere'deki çalışmalarını tamamlayıp dönmesinden sonra ülkemizde ilk defa üroonkoloji –seksiyonu- alt dalı- üst ihtisası- bölümü – ünitesi-telaffuz edilmeğe başlandı. 1979 yılı temmuz ayında ilk defa üroonkoloji Polikliniği adı ile bir hizmet noktası gerçekleştirildi. Haftada bir öğleden sonra Dr. Atif Akdaş ve 1-2 asistan bu poliklinikte sadece onkolojik hastaların takip ve tedavilerini gerçekleştirmişlerdir. Bir doktorun kendine sadece bir konu seçip o konuda derinleşmesi ve diğer konularla ilgilenmemesi o günler için fevkalade yabancı bir kavramdı. Zaman zaman bu konuda çeşitli şakalar du-

yardık. Ancak Prof. Dr. Doğan Remzi ileriye gören yönetici olarak bu gelişmeğe yeşil ışık yakarak Üroonkoloji ünitesinin kağıt üzerinde olmasa da pratikte kurulmasını sağladı. Asistanlık yıllarımda bir eski milletvekilinin testis tümörlü oğluna Dr. Atif Akdaş'ın yönetiminde testis tümörü kemoterapisinde "PVB" rejiminin protokole göre ülkemizde ilk kez uyguladığımızı bugün gibi hatırlıyorum., Bunun dışında bu rejimin ic hastalıkları servisinde onkoloji bölüm sorumlusunun isteği üzerine bizim tarafımızdan, uygulandığını ve ic hastalıkları asistanlarına eğitim verildiğini söylemeden geçemeyeceğim. Yine ilk defa o günlerde EORTC kelimesini duymağa başlamıştım. Dr. Atif Akdaş'dan 'protokola göre bugün şunlar verilecek- Bu ilacı veremeyiz, hasta protokoldan düşer', sözlerini sıkça duymağa başlamıştım. Bu gelişmelere Hacettepe'nin üroonkoloji ile ilgili akademik çalışmaları da bu dönemde eklenmiştir. Dr. Atif Akdaş'ın temellerini attığı bu ünitenin sorumluluğu kendisinin Marmara Tıp Fakültesi Üroloji anabilim dalı kurucu başkanlığına atanması ile bana verildi. Bu devraldığım sorumluluk fevkalade büyük idi ve altından kalkabilmek için ve bayrağı daha ileriye götürebilmem için çok iyi bir merkezde kendimi yenilemem gerekliliğini düşündüm. Bu girişimlerimde TÜBİTAK'ın ve Prof. Doğan Remzi'nin katkılarını belirtmem gerekli.

1989 yılında Stanford Üniversitesinde Dr. Fuad Freiha ile geçirdiğim bir yıl benim için bir dönüm noktası oldu. Bu dönem içinde öğrendiğim radikal prostatektomi, radikal sistektomi ve kontinan ve inkontinan diversiyonlar ve testis tümörlerinde kemoterapi sonrası kitle rezeksiyonları ünitemizin başlıca uğraşı alanları oldu. Bu noktada birkaç noktanın altını çizmeğe çalışacağım.

1. Sistektomi ile birlikte yaptığımız

Stanford Pouch ameliyatı Stanford dışında en fazla ülkemizde yapıldı.

2. 1990 yıllarının başında PSA kullanımının yaygın olmamasına bağlı olarak göreceli olarak seyrek uygulamaya başladığımız radikal prostatektomi her yıl giderek artarak en önemli iş yükümüzü oluşturdu.
3. Eğer Hacettepe Üroloji anabilim dalında kurulan üroonkoloji ünitesi başarılı olduysa bunda benden önceki kurucuların attığı sağlam temellerin yanında şu anda üroloji anabilim dalında çalışan benim büyüklerimin ve benden daha gençlerin bana gösterdikleri inanılmaz güvendir. Bunlar arasında Prof. Dr. Ali Ergen'in ayrı bir yeri vardır. ABD'den gelip yeni ameliyatları uygularken hep yanımda, karşımda, arkamda o vardı. Kendisinin üroonkolojiden ayrılıp başka bir dalda derinleşmesi kesinlikle Türk Ürolojisi için faydalı olmuştur ancak üroonkoloji için bir kayıptır. Ayrıca, bu kadar yıl içine Hacettepe'de asistanlıklarını tamamlayan tüm arkadaşlarımdan üroonkolojinin gelişmesindeki katkıları ve özverili çalışmaları her türlü övgüye layıktır.
4. Ankara Üroonkoloji Kursları 1993, 95, 97, 99, 01, olmak üzere 5 defa gerçekleştirilmiş ve bunların hemen tamamına dünyaca çok tanınmış ürologlar katılmışlardır. Bu toplantılar Türk ürologlarının özellikle AUA ve EAU'ya katılamayanların eğitiminde çok önemli bir yer almıştır.
5. 6 yıldır bu üniteye kanuni olmamakla beraber bir 'Üroonkoloji Fellowship' programı başlatıldı. Bu 1 yıllık program ileride tüzükte de yerini aldıktan sonra veya hatta almadan uzatılarak 1 yıllık araştırma yılı da ilave edilerek tam bir program haline getirilmesi planlanmıştır. Fellowship döneminde Üroloji uzmanlık belgesi alındıktan sonra kişiler 1 yıllığına sadece üroonkoloji ameliyatlarına gir-

H.Ü. Tıp Fakültesi Üroloji Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri

mekte ve üroonkoloji polikliniğini idare etmektedirler. Haftada 1 kez medikal onkolog, radyasyon onkologları ve radyologlar ile birlikte gerçekleştirilen Onkoloji Konseylerine katılmaktadırlar. Bu yılda ayrıca üroonkolojide yayınlar yaparak akademik çalışmalarını sürdürmektedirler. Bu dönemde Dr. Fazıl Tuncay Akı ile başlayarak, Dr. Ali Tekin, Dr. Sinan Sözen, Dr. Sedat Öner, Dr. Necmettin Atsü, Dr. Cenk Bilen, Dr. Sinan Ekici ve Dr. Saadettin Eskiço- rapçı gibi çok değerli uzmanlarla bir yıllığına 'üroonkoloji Fellow'u olarak çalışma mutluluğuna eriştim. Bu değerli meslektaşlarım şu anda değişik hastanelerde üroonkoloji konusunda çalışmalarına devam etmektedirler. Bu programın daha da gelişmesi için Üroonkolojinin üst uzmanlık dalı olması gerektiği yanında böylesine çalışmaların içinde olanlarla olmayanların ülkemizde ayrılmaya başlaması gerekmektedir. Bu genç meslektaşlarım bu 'okulun'

daha önceki kurucu ve öğrencilerinin başarılarını daha da ileriye götürdükleri an 'Hacettepe Üroonkoloji Ekol'ünden' bahsetmek mümkün olacaktır.

HÜTF Üroloji Anabilim dalı Üroonkoloji ünitesinden kaynak alan önemli olduğunu düşündüğüm bazı çalışmalar:

1. A. Akdaş, H..A. Özen, İ. Tuncer, Ç. Taşar, D. Remzi: Incidental carcinoma of the prostate: Factors influencing prognosis. British Journal Urology 58:164-166:1986.
2. U. Altuğ, A. Akdaş, Ş. Ruacan, H..A. Özen, D. Remzi.: Tissue alfa protein and beta human chorionic gonadotropin in non-seminomatous testicular tumors. A comparative study with serum levels. Brit. J. Urol.59:458-462:1987.
3. A. Esen, H. A. Özen, A. Ayhan, A. Ergen, Ç. Taşar, F. Remzi: Ferritin :A tumor marker for renal cell carcinoma. J. Urol, 145: 1134-1137, 1991.

- 4 H. Özen: Prognostic factors and therapy for superficial and invasive bladder carcinoma. Current Opinion in Oncology; 3(3): 553, 1991.
- 5.H. Özen: Bladder cancer. Current Opinion in Oncology, 4 (3): 435-441, 1992.
6. R.S. Miller, F.S.Freiha, J.S.Reese, H.Ozen, F.M.Torti: Cisplatin, methotrexate and vinblastine plus surgical restaging for patients with advanced transitional cell carcinoma of the urethelium. J. Urology 150: 65-69, 1993.
7. H. Özen: Advances in bladder cancer. Current Opinion in Oncology, 5(3),574-580, 1993.
8. D. Balbay, H. Özen, H. Özkardes, A. Barut, M. Bakkaloglu, Ç. Tasar: Detection of urinary interleukin-2 interleukin-6 receptor and tumor necrosis factor levels in patients with superficial bladder tumors after intravesical Bacillus- Calmette- Guerin immunotherapy. Urology 43:187-190 1994.
9. S.Tekgül, H.Özen, I.Çelebi, A.Ergen, M.Demircin, D.Remzi.: Postchemote-

- rapeutic Surgery of Metastatic Germ Cell Tumors of the Testis: Results of extended primary chemotherapy and limited surgery. *Urology* 43: 349-354 1994.
- 10.H.Özen. Transitional cell carcinoma. *Current Opinion in Oncology* 6:313-317, 1994.
- 11.Özen H, Uygur C, Sahin A, Tekgöl S, Ergen A, Remzi D.: Clinical significance of serum ferritin in patients with renal cell carcinoma. *Urology*, 46:494-498, 1995.
- 12.Ozen H.: Recent studies in bladder cancer. *Current Opinion in Oncology* 7:297-302, 1995
- 13.H. Ozen : Bladder cancer. *Curr Op. in Oncology*, 8:259-263, 1996.
- 14.Özen H.: Bladder cancer. *Curr Op in Oncology* 9: 295-300, 1997
- 15.Tuncer S, Tekin MI, Özen H, Bilen C, Ünal S, Remzi D.: Detection of Bacillus Calmette Guerin in the blood by the polymerase chain reaction method of treated bladder cancer patients. *J Urol*, 158: 2109-2112, 1997.
- 16.Özen H, Şahin A, Toklu C., Rastadoskouee M, Kılıç C., Gögüş A, Kendi S.: Psycosocial adjustment after testicular cancer treatment. *J Urol*, 159: 1947-1950, 1998.
- 17.H. Ozen : Bladder cancer . *Current opinion in Oncology* 10: 273-278, 1998
- 18.H. Ozen : Bladder cancer *Current Opinion in Oncology* 11:207-212, 1999
- 19.Aygun C, Ozen H, Kocagoz T, Sari-bas Z, Aki T, Tekin I: Induction of mycobacteremia by intravesical bacillus Calmette -Guerin instillation in an experimental animal model and detection with polymerase chain reaction. *J Urol*, 163: 1588-1590, 2000.
- 20.Ozen H, Hall MC: Bladder cancer. *Curr Opin Oncol* 12: 255-259, 2000
- 21.Akı F. T., Bilen C. Y., Tekin M. I., Özen H. Is scrotal violation per se a risk factor for relapse and metastases in stage I nonseminomatous testicular cancer?. *Urology* 56 (3) 459-62 2000.
- 22.Özen H. , Ekici S., Sözen S., Ergen E. Tekgöl S., Kendi K. Resection of residual masses alone: An alternative in surgical therapy of metastatic testicular germ cell tumors after chemotherapy. *Urology* 2001.
- 23.Aktas D, Özen H., Atsü N., Tekin A., Sözen S., Tunçbilek E. : Glutathione S-Transferase M1 Gene Polimorphism in Bladder Cancer Patients: A marker for Invasive Bladder Cancer? *Cancer Genetics and cytogenetics* 125:1-4, 2001.
- 24.Özen H., Aygün C., Ergen A., Sozen S., Akı FT., Uygur MC.: Combined use of prostate specific antigen derivatives decreases the number of unnecessary biopsies to detect prostate cancer. *Am J Clin Oncol* 24(6): 610-613, 2001
- 25.Kaplan S., Ekici S., Dogan R., Demircin M., Özen H., Paşaoğlu I.: Surgical management of renal cell carcinoma with inferior vena cava tumor thrombus. *The American J of Surgery*. 183: 292-299, 2002.
- 26.Atsü N., ekici S., Öge Ö., ergen A., Haşçalik G., Özen H.: False positive results of the nmp22 test to hematuria. *J Urology*, 167: 555-558, 2002
- 27.Ekici S., Ayhan A., Kendi S., Özen H.: determination of prognosis in patients with prostate cancer with Radical prostatectomy: Prognostic value of CD44v6 score. *J Urology*, 167: 2037-2041, 2002.
- 28.Bilen C., İnci K., Erkan İ., Özen H.: The predictive value of purified protein derivative results on complications and prognosis in patients with bladder cancer treated with Bacillus-Calmette-Guerin. *J Urology*, 169: 1702-1705, 2003.